

Saksutskrift

Forvaltningsplan for gjess for Frogn - høring

Arkivsak-dok. 16/01493-5
Saksbehandler Eli Moe

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Viltneemndas arbeidsutvalg 2015 - 2019	02.03.2017	5/17
2 Hovedutvalget for miljø-, plan- og byggesaker 15-19	20.03.2017	35/17

Hovedutvalget for miljø-, plan- og byggesaker 15-19s behandling 20.03.2017:

Votering:

Innstillingen fra viltneemndas arbeidsutvalg ble enstemmig vedtatt.

Hovedutvalget for miljø-, plan- og byggesaker 15-19s vedtak 20.03.2017:

Forslag til forvaltningsplan for gjess for Frogn, datert 17.11.2016, sendes på høring med høringsfrist 30.4.2017

Kommunen ber særskilt om innspill til foreslåtte tiltak på Brevikstrand, dvs.
Alt I Etablering av hekk nær vannkanten, med skjult åpning
Alt II Avsetting av området som friområde for gjess, inkl. informasjonstiltak

Saksutskriften bekreftes
Frogn, 26.mars 2017

Guro Merlid

Dokumentet er elektronisk godkjent

Tidligere behandlinger

Viltnemndas arbeidsutvalgs behandling 02.03.2017:

Votering:

Innstillingen ble enstemmig vedtatt som innstilling til hovedutvalget for miljø-, plan- og byggesaker.

Viltnemndas arbeidsutvalgs vedtak 02.03.2017:

Forslag til forvaltningsplan for gjess for Frogn, datert 17.11.2016, sendes på høring med høringsfrist 30.4.2017

Kommunen ber særskilt om innspill til foreslåtte tiltak på Brevikstrand, dvs.

Alt I Etablering av hekk nær vannkanten, med skjult åpning

Alt II Avsetting av området som friområde for gjess, inkl. informasjonstiltak

Saksfremlegg

Rådmannens innstilling:

Forslag til forvaltningsplan for gjess for Frogn, datert 17.11.2016, sendes på høring med høringsfrist 30.4.2017

Kommunen ber særskilt om innspill til foreslåtte tiltak på Brevikstrand, dvs.
Alt I Etablering av hekk nær vannkanten, med skjult åpning
Alt II Avsetting av området som friområde for gjess, inkl. informasjonstiltak

Vedlegg:

NATF301-Forvaltningsplan Gjess.pdf

SAKSUTREDNING:

Sammendrag:

Viltnemndas arbeidsutvalg har oppfordret Rådmannen til å utarbeide en lokal forvaltningsplan for gjess. Rådmannen har samarbeidet med studenter ved NMBU, som del av et naturforvaltningskurs ved universitetet. Forslag til forvaltningsplan er utarbeidet. Et særskilt problemområde er identifisert med to ulike forslag til tiltak. Rådmannen anbefaler at NMBU-studentenes forslag til forvaltningsplan for gjess legges på høring.

Bakgrunn for saken:

Viltnemndas arbeidsutvalg (VAU) ba våren 2016 Rådmannen om å utarbeide en lokal forvaltningsplan for gjess i Frogn. Bakgrunnen var henvendelser fra Brevik-strand, der tilgrising av stranda har gitt utfordringer over lengre tid.

Rådmannen samarbeider årvisst med NMBU om kurset NATF201 «Praktisk naturforvaltning», gjennom å formulere og veilede studenter gjennom ulike praktiske oppgaver <https://www.nmbu.no/emne/natf301>. Kommunen har på denne måten fått mange gode innspill til ulike naturforvaltningsoppgaver.

Fire studenter valgte oppgaven om gåseforvaltning fra Frogn, og startet sitt arbeid høsten 2016. Rådmannen satte studentene i kontakt med ulike ressurspersoner hos Fylkesmannen, fylkeskommunen, kommunens driftsavdeling, aktuelle nabokommuner mfl. og ornitologisk forening. Informasjon ble sendt jeger- og fiskeforeningene i kommunen, grunneierorganisasjoner og alle vel med kjent adresse, med forespørsel om innspill. Studentene fikk også oversikt over alle friområder i kommunen, og informasjon om kjente utfordringer knyttet til gjess.

Foreløpig oppsummering av problemsituasjonen ble presentert for og drøftet i Viltnemndas arbeidsutvalg 1. november 2016.

Regional plan for gjess

Fylkesmannen i Oslo og Akershus har utarbeidet en regional plan for gjess i Oslo og Akershus for perioden 2012-2020. Planen skal sikre gåsebestander på et bærekraftig nivå og samtidig bedre friluftsområder og redusere skader på landbruksarealer. https://www.fylkesmannen.no/Documents/Dokument%20FMOA/Miljø%20og%20klima/Rapporter/Forvaltningsplan_gjess_ferdig_litenfil.pdf.

Gjennom planarbeidet ble kommunene oppfordret til å utarbeide lokale forvaltningsplaner, som oppfølging/ detaljering av den regionale planen. Dersom eggpunktering skal benyttes til bestandsreducerende tiltak må det eksempelvis foreligge lokal forvaltningsplan.

Viltnemndas arbeidsutvalg avga høringsuttalelse til planen både ved oppstart i 2011 og ved høring av forslag til plan i 2012 (sak 11/12);

“Frogn kommune berømmer at forvaltningsplanen for gjess revideres.

Kanadagås utgjør det største forvaltningsproblemet mht tilgrising i Frogn. Konfliktnivået mtp beiteskader og tilgrising i Frogn er imidlertid forholdsvis begrenset. I dagens situasjon vurderes mulighetene for skadefelling i hht Forskrift om felling av skadegjørende vilt.. å være tilstrekkelig. Viltnemndas arbeidsutvalg i Frogn ser derfor ikke behov for særskilte tiltak nå, men ser fram til

en oppdatert kunnskapsoversikt både over bestandsstatus mv. og effekt av ulike aktuelle forvaltningstiltak.

Det oppnevnes ingen til referansegruppen for planarbeidet fra Frogn.”

og

«Det er pr ikke aktuelt å lage en egen kommunal plan for forvaltning av gjess i Frogn. Forvaltningsplan for gjess i Oslo og Akershus vil dermed bli førende for forvaltning av gjess og behandling av evt. søknader om ulike tiltak knyttet til gåseforvaltning i Frogn.

Planen gir en god oversikt over bestandssituasjon for ulike arter og opplisting og evaluering av ulike tiltak. Føringer for hvilke tiltak som skal benyttes og hvilke kriterier som må være til stede for å få tillatelse til å gjennomføre aktuelle tiltak dersom det skulle bli nødvendig synes rimelige».

Kommuner med lokal forvaltningsplan

Både Oslo og Nesodden kommuner har egne handlingsplaner for gjess for perioden 2016-2020. Planen for Nesodden har følgende forvaltningsmål;

- Kanadagås – bestanden holdes på et minimumsnivå
- Grågås og hvitkinngås – bestandene stabiliseres på et levedyktig nivå, der sanitære problemer, tilgrising av badeplasser og friluftsområder, og skader på biologisk mangfold holdes på et lavest mulig nivå.

Planen åpner for følgende bestandsregulerende og konfliktdependende tiltak;

- Eggpunktering tidlig i rugeperioden i samarbeid med Oslo kommune og NOF O&A, med unntak av ett egg per reir – krever tillatelse fra fylkesmannen
- Skremming av fugl fra friområder med utfordringer, inkl. fysiske stengsler, og to «friområder» for gjess langs Bunnefjorden der det ikke gjøres noen tiltak mot fuglene
- Skadefelling ved akutte problemer på friområder og dyrka mark – etter vedtak i kommunen (grågås og kanadagås) eller fylkesmannen (hvitkinngås).
- Ev. organisert jakt i regi av kommunen – ordinær avskyting i jakttiden, fortrinnsvis kanadagås, ev. også grågås (ikke åpnet for jakt på hvitkinngås)

Interkommunalt samarbeid og bestandsovervåking er en forutsetning for god forvaltning, og er et tiltak i handlingsplanen.

Forslag til forvaltningsplan for gjess fra NMBU-studentene

NMBU studentene slutførte forslag til forvaltningsplan for Frogn etter drøftingen i VAU, og sendte denne over til kommunen etter sensur. Planforslaget gir en oversikt over bestandsstatus for gjess i Frogn, utfordringer og forslag til tiltak.

Bestandssituasjon

Det er først og fremst gåseartene grågås, hvitkinngås og kanadagås som hekker i Frogn. Hovedgrunnen til at antall hekkende par er så lavt i Frogn er trolig topografi og bestandsregulerende tiltak som gjennomføres i andre kommuner. Bestandene varierer gjennom sesongen, med topper vår og sommer i forbindelse med trekk.

Kanadagås er en innført art (svartelistet). Det er åpnet for høstjakt på kanadagås og grågås i Frogn. Det er også åpnet for jakt på kortnebbgås og stripegås. Jakttider er

under revisjon. Bestanden av kanadagås økte sterkt på 80-tallet, men bestandsregulerende tiltak i Oslofjorden har hatt effekt. Bestanden er nå som tidlig 80-tall.

Hvitkinngås er arten som observeres hyppigst på Brevik, med over 50 registrerte par enkelte år. Hvitkinngås etablerte seg som hekkefugl fra midten av 1980-tallet og har nå en stor hekkebestand i Oslofjorden, til tross for eggpunkteringstiltak siden 2006. Det er særlig hvitkinngås som gir utfordringer, og forebyggende tiltak er etterspurt. Nesodden har tre store hekkekolonier med hvitkinngås.

Grågås hadde tilsvarende bestandsutvikling som hvitkinngås fram til 2002, men hekkebestanden i indre Oslofjord har deretter vært stabil/ meget svakt økende fram til 2012.

Utfordringer

Utfordringer med gjess i Frogn er i all hovedsak knyttet til tilgrisingsproblematikk på friluftsområdet Brevik strand. Tidligere var det kanadagås, mens det nå er hvitkinngås som dominerer, med så mye som 52 registrerte par sommeren 2016 - tilsvarende en daglig produksjon av ekskrementer på over 30 kg.

I tillegg er det rapportert inn noe tilgrising av et grasareal ved Tiurlia båtforening, særlig om våren (mai/juni).

Kommunen har fått henvendelse fra Søndre Hallangen gård enkelte år, med søknad om skadefelling av grågås. Jorda har vært leid ut til dyrking av gras til melkekyr. Ekskrementer i graset kan gi dårlig melke kvalitet. Det ble gitt skadefelling på et begrenset antall fugl over en begrenset periode. Dette er gjentatt to-tre år. Rapportering fra skadefelling tilsier at tiltaket har vært effektivt og vellykket.

Forslag til løsninger

NMBU-studentene anbefaler i forslag til forvaltningsplan at ev. skadefelling for å beskytte grasproduksjon kan gjentas. Utfordringene i Tiurlia er før badesesongen, og det anbefales ikke tiltak her. For å løse dagens problematikk på Brevikstrand foreslås imidlertid to ulike alternativ;

- Alt I Etablering av hekk nær vannkanten, med skjult åpning, for å hindre tilgjengelighet for gjess
- Alt II Avsetting av området som friområde for gjess, inkl. informasjonstiltak og overvåking (telling av gjess)

Uansett alternativ anbefales samarbeid med tilgrensende kommuner med fokus på bestandsregulering.

Alternativer:

1. Som innstillingen
2. Forslag til forvaltningsplan for gjess for Frogn, datert 17.11.2016, sendes på høring med høringsfrist 8.4.2017 med en endring; Forslag til tiltak på Brevikstrand begrenses til alternativ I – etablering av hekk nær vannkanten, med skjult åpning. Alternativ II, avsetting av området som friområde for gjess, tas ut av planen

3. Forslag til forvaltningsplan for gjess for Frogn, datert 17.11.2016, sendes på høring med høringsfrist 8.4.2017 med følgende endringer;
Utvalget formulerer selv endringene
4. Forslag til forvaltningsplan for gjess for Frogn, datert 17.11.2016, sendes ikke på høring.

Miljømessige konsekvenser:

Rådmannen støtter målsettingene i den regionale planen om at gåsebestandene bør holdes på et bærekraftig nivå, og erkjenner at utfordring for landbruk og friområder i Frogn er meget begrenset. Ut fra topografi og tilgjengelig beiteareal virker det å være lite sannsynlig at utfordringene vil øke vesentlig.

Frogn har et meget begrenset antall kjente hekkende gåsepar. Forvaltning av disse parene har liten betydning for totalbestandene i Oslofjorden. Eggpunktering synes ikke å være et aktuelt tiltak.

Utfordringer i Tiurlia er hovedsakelig knyttet til trekkende fugl, og sammenfaller i liten grad med badesesongen. Rådmannen støtter NMBU-studentene i at det ikke er behov for tiltak her, foruten ev. raking før badesesongen.

Tillatelse til skadefelling av et begrenset antall gjess virker å være et fornuftig tiltak for å unngå at gras til mjølkeproduksjon blir forurenset. Søknader behandles enkeltvis.

Utfordringer på Brevikstrand er knyttet til gåsebestander som trolig hekker på Nesodden. Oppfølging av handlingsplanen for Oslo og Nesodden er trolig av større langsiktig betydning for bestanden enn tiltak lokalt i Frogn. Bestandssituasjon og effekt av tiltak regionalt og ev. lokalt vurderes som tilstrekkelig utredet gjennom regional plan, og tellinger som gjennomføres annet hvert år, slik at naturmangfoldlovens krav til vurdering etter §§ 8-12 vurderes tilstrekkelig oppfylt.

Brevikstranda er lokalt viktig for innbyggere i Dal-Brevikområdet, og har særskilt verdi for Dal skole som arena for svømmeopplæring og rekreasjon. Rådmannen er derfor i utgangspunktet skeptisk til å etablere et friområde for gjess her. Det er foreslått to områder som «friområde for gjess» langs Bunnefjordens vestsida i Nesodden. Rådmannen antar at brukerkonflikten her er mindre enn på Brevikstranda.

Forslaget om etablering av «friområde for gjess» bør likevel høres, særlig for å få innspill fra nabokommuner og regionale parter.

Før et ev. friområde etableres, bør mulige helsekonsekvenser utredes nærmere. Risikoen for smitte til mennesker vurderes foreløpig som liten. Rådmannen støtter NMBU-studentene i at situasjonen uansett bør overvåkes. Det tas vannprøver av badevannet ukentlig i badesesongen. Ved ev mistanke om smitte kan raking og ev. solling¹ vurderes.

Rådmannen ønsker også særskilt tilbakemelding på risiko for at nye områder vil få belastningen fra gjess dersom alternativ I gjennomføres og Brevikstrand ikke lenger blir et attraktivt tilholdssted for hvitkinngås. Hvilke andre områder kan da få utfordringer.

¹ Mekanisk rensing av sand

Rådmannen ønsker også konkret forslag til plassering av hekk i området (alternativ I) slik at det gir best mulig effekt mot gjess, og samtidig god brukervennlighet.

Økonomiske konsekvenser:

Utsending og oppfølging av høring av planen vil kreve noe administrative ressurser.

Overvåking av bestandssituasjon vil gi forholdsvis begrensede kostnader.

Etablering av hekk vil imidlertid medføre kostnader, både til grunnarbeid, planter og framtidig vedlikehold. Plantene må ha høy salttoleranse, og ev skiftes ut ved behov. Kostnader knyttet til slik etablering vil være minimum kr 60 000. Dersom en, etter høring, lander på å gjennomføre tiltaket, vil kostnader ved etablering, drift og vedlikehold vurderes inn i kommende handlingsprogram.

Strandrensk gjennomføres normalt to ganger i året, jf. friområdeplanen. Ev. hyppigere strandrensk/ raking kan vurderes for å redusere ulempe ved gåse. ekskrementer og redusere risiko for forurensing/ smitte.

Vurdering:

Rådmannen synes forslag til forvaltningsplan som er utarbeida er grundig og gjennomarbeida, og foreslår relevante tiltak. Rådmannen anbefaler at forslaget sendes på høring til relevante parter.

Medbestemmelse:

Planen sendes på høring til nabokommuner og regionale parter, jeger- og fiskeforeninger, grunneierorganisasjoner, fiskeriorganisasjoner og velforeninger (der adresser er opplyst til kommunen),

Konklusjon: Rådmannen anbefaler at NMBU-studentenes forslag til forvaltningsplan for gjess for Frogn legges på høring

rådmannen i Frogn 17.02.2017

Harald K. Hermansen

Øvrige dokumenter på saken:

Handlingsplan for gjess for Nesodden 2016-2020

Handlingsplan for gjess for Nesodden 2016-2020

Forvaltningsplan for gjess i Oslo og Akershus 2012-2020

Saksframlegg og uttalelser fra Frogn ved oppstart og høring

Vedtak om skadefelling av grågås i Frogn